

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Sămănăturile de toamna.

Între multele griji, de cari trebuie să fie preocupat orice om în aceste zile, mai sunt și sămănăturile de toamnă. Orice țară își are, afară de alte multe organizații de stat, și o organizație agricolă. Ministerul agriculturii este șeful acestei organizații și purtătorul de grijă, ca hambarele reclamate de necesitățile publice să fie umplute din produsele solului țării noastre în măsură convenită. Precum azi pânea trebuincioasă o avem pe urma bucatelor anului expirat, e necesar, ca aceea să fie și pe anul ce vine — altcum ușor poate să bată foametea la ușă și cu ea toate celealalte miizerii.

Poate nu era nevoie să ne mai ocupăm și de aceasta chestie tocmai la acest loc, deoarece în aceasta privință economul și-a făcut și până acuma datorința și a sămănat tot ce a putut și mai mult decât are lipsă.

De teamă însă, ca nu cumva, în anul acesta să nu înverzească holdele în măsură reclamată de binele public, o facem și aceasta, căci grâu a fost pe alocurea foarte puțin, fiind mâncat de șoareci sau stricat de ape. Sunt ținuturi întregi, pe unde plugarul n'a scos mai mult din grânele îmblătite, decât a sămănat în toamnă.

Iar războiul a scumpit și mai mult bucatele. Omul de rând își lasă mai bine locurile nesămănite, decât să cumpere boanele așa scump, spre a le băga în pământ. Iar celce are în măsură suficientă bucate se gândește eventual mai bine la o valorizare mai bună a bucatelor sale, decât la o sămănătură mare.

Țara e pusă astfel în fața unei grele probleme, mai grea poate decât războiul. Din acest motiv

ministerul agriculturii, prin agenții săi oficiali va constata de bună seamă la timpul său întinderea solului sămănat azi în raport cu trecutul. La tot cazul e de lipsă să se ia măsuri energice, ca țara în aceasta privință să nu sufere și mai ales o țară ca a noastră, a cărei existență este strâns legată de producția ei agricolă. În aceasta privință n'ar strică dacă s'ar pune în aplicare măsurile cele mai energice, constrângând chiar pe ceice pot a susținea solul sămănat în aceeași proporție ca și până aci. Unde lipsa bucatelor ar face deocamdată aceasta imposibil să se vină într'ajutorul celor vizați cu bucate suficiente.

Vorba e, ca să nu suferim lipsă pe viitor.

Acțiunea pacifică a papei. Chestiunea romană. Ziarul italian „Corriere della Sera” publică sub titlul „Congres de pace și chestiunea romană?” un interesant articol, afirmative din sursă foarte serioasă. Dăm în extras acest articol, fără nici un comentariu.

Idea principală a articolului e aceea, că pontificele Benedict XV se străduiește pentru convocarea unui congres de pace. Congresul acesta ar avea menirea, nu numai ca să restabilească pacea, dar totodată să rezolve toate chestiunile pendente, cari pot să ducă în curând iarăși la conflict; între acestea e pusă și chestiunea romană.

Dintre puterile beligerante, Anglia așezându-se avizată la ajutorul Scaunului apostolic, pentru chestiunea irlandeză. Guvernul englez a ajuns într'o situație foarte penibilă prin proiectul homerului. Rezistența Ulsterului ar fi provocat eventual un război civil. La rezolvarea acestei chestiuni bunăvoința papei poate fi de cel mai mare folos guvernului englez, căci partea covârșitoare a Irlandezilor e catolică. Prin urmare, Anglia e silită chiar de interesele ei, ca să sprijinească năzuințele papei.

Țarul tuturor rușilor, la începutul războiului a promis Polonilor autonomie. Catolicismul puternic al poporului polon e cunoscut tuturor, în consecvență cuvântul papei în chestiunea autonomiei naționale, dacă

aceasta va fi de natură a satisface aspirațiile naționale ale polonilor, va avea pondul de a împăcini pe poloni cu regimul Rusiei. De altcum, toate statele sunt interesate în acest război mondial în așa măsură, încât nici unul nu va putea să refuze ajutorul unei puteri absolut neutre și spirituale, cum este a papei. Franța de altă parte privește spre activitatea noului papă și cu alte nădejdi. Politica bisericească din Franța dușmănoasă și se poate zice chiar distructivă, față de tot ce este dumnezeesc și bisericesc, a creat o situație insuportabilă, a cărei ușurare și schimbare revine atitudinii și procedurii scaunului apostolic. Monarhia Austro-ungară, ca mare putere catolică, se poate aștepta la tot sprijinul Pontificelui. Considerând toate acestea, nu se poate presupune, ca vre-o putere europeană să respingă năzuințele mari ale vicarului lui Hristos și astfel convocarea unui congres de pace, e asigurat.

Între punctele de desbatere ale congresului, ar fi să figureze și chestiunea romană. E prea bătătoare la ochi situația actuală a papii, care se poate agrava în cazul când Italia ar ieși din neutralitate. Soluția favorabilă intereselor bisericii catolice a acestei chestiuni, ar fi, ca legea italiană, numită a garanțiilor să se modifice într'o convențiune internațională, garantată direct de marile puteri. În legătură cu aceasta, papa ar abdice în o formă potrivită de puterea sa lumească avută până la 1870. Prin această convențiune s'ar limpezi situația Vaticanului, iar Italia ar câștiga nespuse, căci s'ar putea valida în viața politică și talentele catolice, cari de prezent stau la o parte. Se poate, ca partidele politice cari conduc de prezent destinele țării, se poartă o luptă aprigă, contra ideii unei convențiuni internaționale, dar aceasta n'ar fi greutatea cea mai mare, căci o nouă formațiune politică ar putea accepta învoirea Italiei, iar până atunci, voința marilor puteri, ar fi în sine destulă garanță.

Se remarcă însă condiția fundamentală primordială a acțiunii Scaunului apostolic, că Italia să păstreze în acest război cea mai strictă neutralitate.

Enciclica papei Benedict al XV-lea. De vre-o câteva săptămâni zăreau au amintit, că papa Benedict al XV-lea se ocupă cu gândul de a da o enciclică către întreaga lume catolică. În pastorală aceasta vicarul lui Hristos îngrozit de vărsarea de sânge și de războiul înfricoșat, ce a cuprins

atâtea popoare, își va da toate silințele, își va pune în cumpănă, autoritatea Sa apostolică ca să aducă omenimii pacea mult dorită.

În alt loc al foii noastre am dat un interesant articol al ziarului „Corriere della Sera”, care crede a cunoaște ideile fundamentale ale acțiunii mărețe menite să aducă omenimii pacea. Telegramele mai noi aduc în rezumat enciclica papei adresată tuturor episcopilor, depe rotogolul pământului.

Sfântul părinte arată, că urcându-se pe scaunul sf. Petru, privirea și-o îndreaptă asupra nenumăratei mulțimi, care i-s'a încredințat de providența divină grijei Sale. În acest moment serios inima Sa se cutremură de iubirea adâncă ce-o simte față de omenimea, care trebuie să se mântuiască. E pătruns deodată de dupele sentimente ale iubirii și întristării. Simte durere pentru starea tristă, în care se află omenimea, și bucuria pentru starea în care a lăsat antecesorul Său biserica lui Hristos. Amintește Sfînția Sa grozăviile războiului actual, care îi aduc aminte de cuvintele lui Hristos: „Audituri estis proelia et opinione proeliorum, an surget gens in gentem et regnum in regnum”.

Sângele ce se varsă, durerile și lacrimile, cari urmează din războiu, îl îndeamnă, ca să-și aducă aminte de cuvintele antecesorului Său și cu acelea să-și inaugureze activitatea, rugând pe principi, cari conduc destinele popoarelor, ca să pună odată sfârșit războiului fratricid. De ar da Dumnezeu continuă pontificele, ca la nașterea Mântuitorului lumii și la începutul domniei Sale să răsune întreg pământul de imnul păcii.

Dar inima Sa se strânge de durere, la vederea unui alt războiu nu mai puțin

distructiv și poate chiar mai grav războiul spiritelor, al cărui fruct este războiul de acum. Cauzele principale ale acestuia sunt lipsa de iubire între oameni, desconsiderarea autorității, nedreptățile bătătoare la ochi în relațiunile diferitelor clase și cetățeni și convingerea aceea, că rostul activității omenesti nu poate fi altul decât bună starea materială. Dacă oamenii s'ar lupta cu de-a-dinsul contra acestor vederi de bună seamă ar domni pe pământ pace și binecuvântare. Deși nici când nu s'a vorbit atât de mult despre frățietate ca în zilele de azi, totuși niciodată n'au fost convingeri atât de greșite despre aceasta ca acum. Popoare, ginți, orașe și singuratici oameni sunt desbinați mai tare prin răutate și egoism, decât prin munți și dealuri. Nefiind între oameni iubire nu este nici autoritate. De când autoritatea omenească și socială au făcut independentă de Dumnezeu și toate le atribuie și le conduc la voința omenească, de atunci relațiunea dintre superior și supus s'a redus tot mai tare. Provoacă sfântul părinte pe ceice stăpânesc popoarele, ca să judece bine dacă e corect să alunge din școli instrucțiunea evanghelică?

În celea ce urmează, enciclica se ocupă de alergarea nebună după bunuri pământești și arată, că temeiul adevăratei fericiri, îl constituie nu bunurile pământești, ci bunurile de dincolo de mormânt. La sfârșit papa își exprimă dorința, ca să urmeze cât mai curând epoca de pace, a popoarelor și a bisericii.

Instalare de canonic la Oradea.

În 15 Noembrie a. c. am avut parte de o sărbătoare înălțătoare, intimă: a fost introdus de canonic-cancelar eunoscutul și bineapreciatul scriitor bisericesc, părintele Dr. Iacob

Radu. Domniasa vine în staulul devenit vacant prin depărtarea pâr. canonic și fost secretar episcopesc Dr. Corneliu Bulcu în sânul capitolului din Lugos.

Vremile excepțional de grele prin care trece țara noastră, ba chiar și Biserica unită-românească, a făcut sărbătoarea aceasta simplă în manifestările externe, tăcută și nu ne-am putut desbăra pe deplin de grijile, cari cutreeră și copleșesc sufletele noastre.

Cât ne pare rău de depărtarea activilui și iubitului canonic Dr. Bulcu din mijlocul nostru, tot așa de mare încredere avem în persoana noului canonic, care este numai activ, dar totodată o putere însemnată în viața bisericii noastre.

Dragostea care zicea în cuvântarea sa de introducere, că o cere dela membrii Capitolului nostru și dela Ven. Cler diecezan, o are; rugăm be bunul Dumnezeu ca dorul și energia de lucru să nu-l lase, și să se afle bine, sănătoși în noul său teren de activitate la mulți ani! (v. p.).

Proclamația generalului Potiorek. Generalul Potiorek, comandantul suprem al armatei din Balcani, a adresat o proclamație către ostași în care spune, că trupele noastre după marșuri de 9 zile, prin locuri rele și fără drumuri, prin primejdii mari și oboseli grele s'au luptat victorios cu dușmanii mult mai numeroși. Armata 5 și 6 a urmărit pe sârbi până la Kolumbare, făcând 8000 prizoneri și câștigând prăzi bogate, 42 tunuri, 32 mitraliere. Pentru aceste servicii își exprimă îndestulirea și mulțămirea sa. Arhiducele Friderich mai adaugă, că nutrește speranță mare, că bravele trupe vor nimici încurând pe contrar

FOIȚA.

Gânduri răslețe!

(Continuare).

III.

Sunt în lumea asta mare tipuri interesante de oameni. Și fiindcă din lume face parte din darul lui Dumnezeu și societatea noastră ardelenască, urmează, ca tipuri clasice în felul lor, figuri curioase și excentrice vom găsi și în lumea aceasta mai mică a noastră. Nu vom fi mai privilegiați ca alții! Ar și fi mai apoi monotonă din cale afară societatea fără aceste caricaturi.

Am găsit, să-mi încep povestea, oameni, cari mi-au știut descrie cu multă vervă, în culori poetice, excursiile ce le-au făcut pe *Matterhorn* (4482 m.), uriașa piramidă de gneis, ce se ridică superb din mijlocul gletscherilor și câmpiilor de zăpadă; *Monte-Rosa* (4638 m.), castel măreț de cristal strălucitor; *Montblanc* (4810 m.), rege între regi, — și aici fața le devenia radioasă, — înarmat cu panțera alor 23 de gletscheri, în frunte cu vestitul Mer de glace, marea de ghiață, cu fulgerile de lumină; *Jungfrau* (4163 m.), *Finsterhorn* (4275 m.), cu vasele lor câmpii de ghiață; *Grossglockner* (3798 m.), cu atât de admiratul Pasterzengletscher; seau în sfârșit sublimul *Flieschi* gletscher din Berneroblerland și aci deveniau sublimi și estatici și iei. Am conferit cu in-

divizi, cari mi-au povestit despre „giants causeway” fâșia de pământ din litoralul nordic al Irlandei, presărată cu circa 40.000 trunchiuri de bazalt, ce scoboară în trepte spre mare și prin aranjarea lor artistică întocmită, produc impresia par'car fi puși acolo anume de mână omenească. Am avut fericirea să cunosc oameni, cari mi-au povestit cu căldură multă despre stâncăriile grandioase, înalte și țepișe ale muntelui Sinai, despre canionul rului Colorado, despre terasa Cleopatra și vestii Geyseri (izvoare calde) din parcul Yellowstone. Nu-i destul! Mi-s'au recomandat și de aceia, cari erau măiestrii desăvârșiți în arta arhitectonică. Aceștia îmi explicau cu multă competență, fără a se opri câtuși de puțin să răsufle, ce e tympanonul ce e arhitravul, ce e friza, ce-s triglifii și metopii, acroteriile, denticulele, ce e fiala în stilul gotic, ce e stilul flamboyant, stilul elisabeta, stilul emanuel, stilul?? ș. c. l. Măăăi!! S'au perândat pe dinaintea nasului meu și de aceia, cari m'au asigurat, că diamantul cel mai strălucitor — fost-a proprietate a șahului Nadir — îl posedă acum coroana țarului Rusiei și că l-ar fi cumpărat pe seama coroanei țarevna Caterina II. pentru 450.000 ruble de argint; că al doilea diamant prețios (136 carate) îl are coroana Franței și că se chiamă *Pitt*; că un al treilea diamant ce-a aparținut tesaurului Franței, s'a chemat frumosul *Sancy*; iar un al patrulea pe care-l posedă regina Angliei și l-a căpătat cadou dela maffaradscha din Lahore, e de mărimea unui jumătate ou de găină și se chiamă *Kohi-nur*, munte de lu-

mină. Mare lucru!!... Încă n'am gătat Ivitu-s'a din mijlocul cetei muritorilor de rând, cavaleri von Habenichts, cari mă convingeau, că ordul cel mai înalt al regatului Daniei este ordul elefantin și că ei aspiră din tot sufletul să fie decorați cu acela. Să aveți noroc! Și în sfârșit — har Domnului!! șirul lung al convoiului acestor onorabili îl încheiau ceice se ocupaseră cu literatura clasică. Aceștia, cari de obicei discută de omnibus rebus et quibusdam aliis, se puseră de-mi explicară genealogia zeiței *Fortuna*, zeului *Amor*, și-mi spuseră, sârmanul de mine, până și cine a fost Elpenor: soțul lui Ulisse, căzut de pe coperișul căsii vrăjitoarei Circe. A naibii de învățați!

Să nu credeți dlor, cari vă strămbați de răs, că aceasta ar fi numai o poveste fictivă. Căutați și veți afla, holbați-vă ochii în jur și veți vedea, că am dreptate întru toate. Și în sfârșit chiar dacă ar fi numai poveste, sau combinație făcută de mine cu anume tendință, ce are a face? Nu e mai puțin adevărat, că fondul e real. Au nu sunt și la noi destui, cari nu au admirație decât pentru ce-i străin? Mai ales dintre ceice au supt toată cultura dela alt neam, neam așa de străin de sufletul nostru?! Ascultați-mă așadară mai departe și dați-mi dreptate deplină.

(Va urma).

Dr. Alex. Nicolescu.

Administrația maghiară în Sârbia. Informația unor ziare de seara din capitală, despre introducerea administrației maghiare în ținutul Maciva, în forma aceasta nu corespunde faptelor. În unghiul dintre Sava și Drina s'au luat exclusiv numai astfel de măsuri, cari sunt indispensabile în orice teritoriu ocupat de miliție, pentru asigurarea ordinii și a liniștii publice în teritoriul dela spatele ostirilor, cari operează.

Războiul european.

Valjevo a căzut.

Budapesta, 16 Noemvrie. (Oficial). De pe câmpul de luptă din sud se comunică:

Pe câmpul de operațiuni din sud, trupele noastre victorioase au urmărit cu îndârjire pe dușman, și nu i-a lăsat timp ca să se concentreze și să reziste din nou în chip serios în pozițiile pregătite cu ani înainte și fortificate, din Valjevo. Din motivul acesta în cursul zilei de ieri, am avut să ne luptăm în apropiere de Valjevo, numai cu ariergarda inamică, care în scurt timp a suferit înfrângere și au lăsat prizonieri.

Trupele noastre au ajuns până la Kotubara, au ocupat Valjevo și Obrenovac.

Primirea ce s'a făcut trupelor noastre, e caracteristică pentru modul de luptă al sârbilor: la început le-au primit cu flori — dar numai ca să le seducă — și în curând a urmat focuri de pușcă și bombă.

*

Budapesta, 17 Noemvrie. (Oficial)

Trupele noastre din sudul monarhiei au înaintat până la râul Kotubara și în parte au și trecut peste acesta, deși dușmanul a nimicit toate podurile.

În Valjevo, unde a sosit deja un comandant superior au restabilit în curând liniștea și ordinea. Orașul a avut să îndure mult din partea trupelor sârbești. Un detașament mai mic de cavalerie a capturat ieri 300 sârbi.

*

Despre ocuparea orașului Valjevo, ziarul »Az Est« primește dela corespondentul său următoarele amănunte:

Armatele noastre înaintau spre oraș în 5 grupe în formă de semicerc. Dintre acestea armata, care venia din spre răsărit s'a năpustit asupra frontului vertical, ce apăra orașul cu o vehemență extraordinară, rumpând prin acest atac linia inamică. Pe aici a intrat în oraș ostirea. Armata sârbească a fost astfel ruptă în două. Partea din jos a armatei sârbești a fugit spre sud, partea din sus s'a retras

spre ost, ca să ajungă la râul Kotubara, încunjurând trupele noastre, cari curgeau încontinuu din sus. Aici au ajuns la un pod, pe care l-au aruncat în aer după ce a trecut ostirea. Oastea aceasta însă, condusă de celebrul general Sturm a fost nimicită.

Un regiment de al nostru a fugit aproape alături de armata sârbă, fără să fie observat de aceasta și a ajuns înaintea armatei sârbești la râul Kolubara. Aici s'a întors și 4000 de puști au deschis focul asupra sârbilor, cari se refugiau. Aici i-a ajuns catastrofa. Sârbii au ajuns între două focuri. E drept, că au ajuns la râu, dar nu unde eră pod. O parte din armată a fost distrusă, alta prinsă; foarte mulți au pierit în râu. Astfel armata generalului Sturm, a fost complet nimicită.

În timpul acesta alte trupe de ale noastre au intrat în Valjevo luându-l în stăpânire.

Pe câmpul de luptă din sud trupele noastre au trecut peste râul Kotubara. În 16 Noemvrie am capturat 1400 sârbi și multe muniții.

Evacuarea Cracoviei.

Comanda militară în zilele trecute a încunoștițat conziliul orașului Cracovia, că luând în considerare eventuala împresurare a fortăreței, a trebuit să se ordoneze depărtarea cetățenilor din oraș. Ordinațiunea aceasta s'a adus la cunoștința publicului prin placate. Cassa postală din Cracovia a fost mutată. Epistole recomandate, asemnațiuni și chechuri, posta nu le mai primește, căci posta funcționează numai pentru epistole.

*

Budapesta, 17 Noemvrie. (Oficial).

Trupele noastre, cari înaintau din împrejurimea Cracoviei spre nord dela granița Galiției, au ocupat liniile prime de apărare ale dușmanului.

În ținutul Wolbrom și Pilica, Rușii au ajuns mai mult numai în bătaia tunurilor noastre. Acolo, unde au fost atacați de infanteria noastră, au fost respinși. Unul din regimentele noastre a capturat 500 ruși și 2 detașamente de mitraliere. Invingerea Germanilor dela Kutno se resimte deja asupra întregii situații.

Stăpânire rusească în Lemberg.

Rușii, încrezuți în succesele aparente de până acum, cred, c'a sosit timpul, să se aranjeze în »noua poziție« ca la ei acasă, amăgindu-se, că teritoriul ocupat din Galiția, e legat pentru vecie de vastul imperiu al țarului. La Petersburg s'a terminat deja

proiectul referitor la administrația civilă a teritoriului ocupat de miliția rusească. Il amintim aici ca un »curiosum«. După acest proiect, teritoriul ocupat e devizat în 4 părți, supus contelui G. Bobrinsky, guvernorul suprem din Lemberg. În fruntea acestor ținuturi stau persoane militare. Ca să se întărească mai mult domnia rusească, în Galiția ocupată au adus o mulțime de preoți. Acești preoți cutreeră satele sub pază militară și fac mari sforțări, să câștige populația pentru religia ortodoxă. Principiul de care se conduce guvernamentul provizor e acela, că Rutenii din Galiția în timpul cel mai scurt trebuie să devie Ruși în sentimente și religie. Din motivul acesta contele Bobrinsky nu suferă folosirea limbii ucraine, care până acum era limba oficială alături de cea polonă.

Viitorul va arăta, cât va dura această domnie a Rușilor.

Comunicat rusesc despre gruparea trupelor germane.

Un ziar englez primește din Petersburg, că zilele proxime vor arăta, dacă Germanii sunt în situația, ca să poată ținea frontul lung de apărare, pregătit de mai înainte pentru apărarea granițelor. Pe linia Cracovia—Thorn se fac pregătiri extraordinare în vederea împiedecării invaziei rusești în Germania și Austro-Ungaria și, dacă-i posibil, să-i rețină, până când nemții sunt ocupați cu aliații lângă Aisne. Situația pe frontul din Orient se aseamănă mult, cu situația, ce s'a creat după lupta dela Marne. Germanii s'au retras dinaintea Rușilor, dar în poziții puternice fortificate, și afară de asta mai au avantajul, că la spate au puternicul fort Thorn. Zi și noapte lucrează cu zor 6000 muncitori pentru întărirea fortului. Cele 9 forturi mai mari și 7 mai mici sunt capabile de-o rezistență mai mare. Fortul e înzestrat cu 1000 tunuri, dintre cari 60% tunuri de cetate, cari pot răspunde focului bateriilor grele. Rușii, înainte de aceasta cu câteva zile, au ajuns la o apropiere de 32 Km. de Thorn, și au strămtorat strajnic pe inamic între Thorn și Kalisch. Rapoartele din urmă arată, că Germanii încunjură ciocnirea cu noi. Artileria germană face mari sforțări, să respingă pe Ruși spre Polonia.

Luptele din vest.

Berlin, 17 Noemvrie. (Oficial).

Pe câmpul de operațiune din vest, și în cursul zilei de ieri, în general, a fost liniște. Spre sud dela Verdun și

spre nord-ost dela Cirey, Francezii au atacat fără rezultat.

În ost operațiunile continuă tot favorabil. Cu ocaziunea invingerii dela Kutno a căzut în prisoare și guvernorul Varșoviei Korff, cu întreg statul său major.

*

Berlin, 18 Noembrie. (Oficial).

În Flandria vestică luptele decurg. Situația în general e neschimbată.

În pădurea noastră atacul nostru a înaintat cu succes. Spre sud dela Verdun, am respins atacurile franceze la Saint-Mihiel.

Atacul îndreptat contra armatei noastre, care a pătruns până la țăr-mure, la început a fost purtat cu succes, dar după aceea a fost înfrânt. Atacul nostru dela Cirey spre sud-vest a silit pe Francezi, să-și părăsească o parte din pozițiile lor. Orașul Chatillon a fost ocupat prin asalt de trupele noastre.

În Polonia rusească spre nord dela Lodz s'a dat noi lupte, până acum nedecise.

Spre sud-vest dela Soldau pe dușman l-am respins.

Războiul ruso-turc.

Agencia otomană a dat următoarele comunicate ale cartierului general:

Trupele noastre, cari stau în zona Lasistan, au atacat ieri poziția Liman, situată în apropierea hotarului rusesc. Inimicul a suferit pierderi grave. Trupele noastre au împresurat trupele rusești de acolo. Rușii voiesc să debarce întăriri, dar acestea le-am împrăștiat.

O altă trupă turcească a ocupat Duzkôj și a împresurat trupele dușmane din pozițiile Han-Hedresesi. Tot acolo am capturat o mare cantitate de muniții și provizii.

Rușii au asediat pozițiile Kokmus și Ab-Islah dela graniță, dar fără rezultat.

(Biroul de presă al ministr. prezid.)

Liman, e un port în Marea Neagră lângă Batum la granița ruso-turcească, în cercul numit Lasistan, din care partea nordică aparține Rusiei. Stânga extremă a armatei rusești operează aici, și dupăcum se spune, cu succes. Rușii au voit să debarce ostași în Marea Neagră, dar nu le-a succes.

Diverse.

Din cauza sf. sărbători „Arhanghelii Mihail și Gavril” nrul proximal va apărea Marți la orele îndatinate.

Loc de subscripțiune publică, pentru împrumutul de războiu în Blaj, este institutul de credit „Patria”

Rescumpărare de felicitări. Dl Gavril Precup, profesor, și-a rescumpărat felicitările de ziua numelui contribuind 10 cor. la „fondul casei societății meseriașilor din Blaj”, și 5 cor. la „masa studenților” de acolo.

Cuptoare de războiu. Ziarul „Reichpost” aduce o știre foarte importantă și interesantă despre introducerea cuptoarelor pe câmpul de luptă. Iată informația prețioasă caracteristică războiului modern: Comanda militară având în vedere frigul la care vor fi expuși soldații noștri în campania de iarnă a hotărât, să comande anumite cuptoare, cari se pot aduna și desface. În scopul acesta au fost prezentate două modele. Modelele acestea au fost examinate și probate de factorii competenți în luna trecută. La aceasta examinare a fost de față și arhiducele Friderich. Modelul, care s'a aflat de mai potrivit are o greutate de 4 kg. și e de mărimea unui geamantan ofițeresc reglementar, — atâta că e mai lung și mai îngust. Cuptorul e foarte practic întrucât se poate aduna și desface după plac și în scurt timp. Hornul de mărimea unui stat de om, e ca tubul unui telescop: se poate contrage și lungi. Cuptorul se încălzește cu lemne și e potrivit și pentru coacere. Un cuptor costă cam 30 cor. S'au comandat mai multe sute de mii astfel de cuptoare, jumătate pentru Ungaria, jumătate pentru Austria. S'a și început deja expedarea la locul destinațiunii. Aceasta e o nouă dovadă a îngrijirii părintești a comandai față de ostași, a cărei fruct nu va lipsi. Cu cât vor fi mai bine nutriți și mai bine ajustați ostașii, cu atât vor putea să-și împlinescă mai bine, datorințele lor.

Armata Turciei. În vreme de pace armata otomană stă din 13 corpuri și din două diviziuni de sine stătătoare. Comande de armată sunt în: Constantinopol, Erzindian, Damasc și în Bagdad. Un corp de armată are trei divizii; o divizie stă în 3 regimente, un regiment din trei batalioane. Tot regimentul a primit o secție pentru mitraliere; fiecare divizie are un batalion de vânători și un regiment de artilerie, și fiecare corp câte unul sau două regimente de cavalerie. Trupele active, în timp de pace, împreună cu trupele de rezervă, se compun din 17.000 ofițeri, 250.000 soldați, 45.000 cai, 1500 tunuri și 430 mitralieri. Timpul de serviciu militar — obligativitatea este generală — durează dela etatea de 21 de ani până la 45, va să zică 24 de ani. Fiecare soldat e dator să slujească 3 ani în armata activă, 6 ani la rezerve, 9 ani la armata teritorială și 7 ani la gloate. Infanteria e provăzută în general cu arma de repetiție Mauser de 7'65 milimetri. Artileria, pe lângă modelurile mai vechi, are și tunuri cu totul nouă, indeosebi mortiere cu tragere repede dela 10'5 și de 15 centimetri. Modalitățile de mobilizare, de aprovizionare și de transportul munițiilor s'au simplificat și s'au îmbunătățit.

Un erou român în vârstă de 12 ani. Zilele trecute a sosit la Bistrița, din Bucovina, un băiețel, de 12 ani, fiul unui pădurar român de acolo. Numele băiatului e Ioan Huțu

Murciu și călătorește la Viena cu tatăl său la dorința regelui, care vrea să-l cunoască pentru fapta sa eroică și îndrăzneată. Iată isprava sa:

Ca băiat de pădurar, umblând într-o zi prin câmpii și păduri, zări la o mică depărtare o patrolă de cazaci, escortând 60 prinsonieri din armata noastră. Băiatul curios, îi urmări dela distanță și ajungând la marginea satului, văzând pe cazaci, că închid prinsonierii într'un șopron, iar ei se duc la o crâsmă din apropiere, îi veni ideea să-i elibereze. După ce se convinse, că cazacii își petrec, se strecură la șopron, deschise ușa și arătându-le direcția, îi sili la fugă. El se duse și își făcu de lucru pe lângă crâsmă. După câțeva vreme cazacii ieșiră și mare le-a fost spaima când văzură șopronul gol. Zărind pe băiat prin apropiere l-au întrebat dacă n'a văzut nișe soldat și gînd. Băiatul le spuse, că ia văzut, dar le arătă o direcție contrară. După plecarea cazacilor sosi și un ofițer rus călare, pentru inspecție. Se scobori de pe cal pe care îl legă de copac, și până se uită cu ocheanul după cazaci, băiatul deslegă revolverul de lângă șea, îl ținti și-l nimeri drept în inimă. Încălecă calul au se opri până în tabăra noastră, unde în curând sosiră și soldații eliberați, cari povestiră isprava băiatului

Puiul de român va fi decorat.

MAI NOU.

Luptele din nord.

Budapesta, 18 Noembrie. (Oficial).

Pe câmpul de luptă din nord acțiunile strategice ale aliaților, au constrâns armatele principale la luptă în Polonia rusească, care s'a desfășurat între împrejurări favorabile pe întreg frontul. Una din trupele noastre a prins 3000 ruși.

În fața acestor lupte mari, înaintarea forțelor rusești contra Carpaților, e de o importanță secundară.

În cursul eșirii din Gribova a unei trupe puternice de cavalerie inamică, focul bateriilor noastre, a împrăștiat-o.

Höfer,

substit. șef. de stat major.

Contele Tisza la cartierul general german.

Din Viena se telegrafiază oficial, că contele Tisza, ministrul prezident ungar a plecat la cartierul german.

Călătoria aceasta are în vedere întărirea acordului perfect, ce domnește între aliați și convocarea unei conferențe a aliaților.

(Biroul de presă al min. prezid.)

Proprietar, editor: Emil Tatar.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.